

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
18 juli 2023 (mondelinge uitspraak 14 juli 2023)

Zitting: 14 juli 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van
De mondelinge behandeling heeft via beeld- en geluidsverbinding plaatsgevonden

Klachtnummer: KC 2023 – 044

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:

1. Klaagster is het niet eens met de aangezegde gedwongen medicatie.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 10 juli 2023 heeft de commissie de klacht van klaagster ontvangen.
- Klaagster heeft de commissie geen toestemming gegeven voor het inzien van het dossier. Klaagster heeft de commissie wel schriftelijk toestemming gegeven om kennis te nemen van de beschikking van de rechtbank en de relevante beslissingsbrief van de zorgverantwoordelijke.
- Klaagster heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 10 juli 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klaagster in kennis gesteld.
- Op 10 juli 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 14 juli 2023.
- De hoorzitting heeft op 14 juli 2023 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op dezelfde dag aan klaagster en aangeklaagde meegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klaagster heeft bij haar klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van de uitvoering van de beslissing tot het toedienen van medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

Het schorsingsverzoek is ter kennis gebracht van de voorzitter van de commissie, dhr. mr. H.J. Deuring. Tevens is het schorsingsverzoek ter kennis gebracht van de geneesheer - directeur mw. drs. L. met het verzoek advies uit te brengen aan de voorzitter van de klachtencommissie.

Mw. L. heeft de voorzitter geadviseerd om het schorsingsverzoek niet te honoreren, Klaagster is bekend met psychose en een actuele doodswens. Zij heeft zich de afgelopen dagen onttrokken aan de afdeling waardoor er een risico bestond op levensgevaar. Volgens de behandelaren zal verder uitstel van de (medicamenteuze) behandeling leiden tot zeer risicovolle situaties.

Van deze mededeling kennisgenomen hebbend, heeft de voorzitter de beslissing genomen het schorsingsverzoek af te wijzen.

De beslissing van de voorzitter is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op

De bij de hoorzitting ingebrachte stukken zijn beperkt tot de klachtmelding, de beschikking van de rechtbank tot het verlenen van een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel van 29 juni 2023 en de beslissingsbrief van 29 juni 2023.

Op 29 juni 2023 heeft de rechtbank Gelderland, locatie Zutphen, een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel verleend tot en met 20 juli 2023, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toedienen van medicatie is toegewezen.

Op 29 juni 2023 heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en op 29 juni 2023 is de voorgenomen beslissing met haar besproken.

Op 29 juni 2023 wordt de beslissingsbrief aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel. Op 29 juni 2023 wordt klaagster namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 29 juni 2023 dat de verplichte zorg zal worden gegeven ter behandeling van een psychische stoornis. Klaagster heeft op dit moment een psychose, waarbij geen sprake is van ziektebesef. Hieruit komt voort dat zij vrijwillig geen behandeling accepteert en bij weigering verplicht kan worden tot inname van orale medicatie. Bij weigering van orale medicatie kan zij verplicht worden tot intramusculaire medicatie.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter hoorzitting een toelichting op haar klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

De voorzitter betreurt het dat de commissie niet beschikt over het medisch dossier van klaagster. Een medisch dossier helpt om inzicht te krijgen in de klacht. Het beoordelen van een klacht, enkel op grond van een klachtmeldingsformulier, de beschikking van de rechtbank en de beslissingsbrief is lastig. Gevraagd of klaagster er bezwaar tegen heeft dat aangeklaagde vragen van de commissie over de medische situatie van haar mag beantwoorden, geeft klaagster aan hiertegen geen bezwaar te hebben.

Gevraagd hoe het met klaagster gaat antwoordt zij dat het naar omstandigheden goed met haar gaat. Zij hoopt dat haar klacht wordt gehonoreerd. Klaagster wil geen medicatie, noch verplichte medicatie, noch niet verplichte medicatie. Klaagster wil naar huis.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat zij bereid is om mee te werken aan een alternatief zorgplan en dat zij contact wil houden met de psychiater. Zij zegt dat er nog geen eenduidige diagnose is vastgesteld. Klaagster meent dat het wegvallen uit het arbeidsproces en andere gebeurtenissen hebben geleid tot haar problemen. Er is volgens haar geen sprake van een psychose. Het weer gaan deelnemen aan het arbeidsproces zal haar rust geven. Arbeid zorgt voor structuur en een gezond ritme. Klaagster vertelt dat zij in de zakelijke dienstverlening werkzaam wil zijn. Zij heeft een brede vooropleiding, heeft altijd op hoog niveau gefunctioneerd en wil als facilitair dienstverlener of schoonmaakster gaan werken en daarnaast gaan reizen en rustperiodes hebben. Klaagster vertelt dat zij voor 100% met plezier aan het werk was. Zij had vrijheid en regie over haar leven en dit waren haar beste jaren.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat zij op dit moment geen vaste woonplaats heeft en dat zij door haar familie wordt opgevangen. Zij zegt dat slapen ook zonder medicatie haar heeft geholpen en dat zij denkt nog wat voor haar naasten en familie kan doen.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat een doodswens inderdaad aan de orde is geweest na het van wegvallen van het fundament. Zij zegt dat er nu geen acute doodswens is, ondanks dat er nu geen goede leefomgeving is. Klaagster zegt dat de muren op haar afkomen in de instelling en dat de datum van 20 juli 2023, de dag dat de machtiging tot het voortzetten van de crisismaatregel verstrijkt bij haar voor veel onrust zorgt.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat op dit moment niet alles is opgelost en dat zij contact wil blijven houden met de zorgverantwoordelijke. Zij begrijpt de zorgverantwoordelijke wel en het voorschrijven van medicatie ook, maar zij gaat het niet innemen. Het is volgens haar een eenzijdig besluit geweest.

Gevraagd of klaagster zelf de reden weet dat zij is opgenomen antwoordt zij dat zij in gesprek was met haar ouders en bepaalde uitspraken heeft gedaan over gebeurtenissen, om haar ouders te proberen uit te leggen dat het niet goed met haar ging. Zij heeft toen haar doodswens geuit. Haar moeder maakte zich hierover enorme zorgen en heeft onmiddellijk 112 gebeld. Er zijn volgens klaagster het afgelopen jaar verschillende gebeurtenissen geweest die hebben geleid tot moeilijke gesprekken, ook in het arbeidsproces, waardoor haar levensvreugde is weggefallen.

Gevraagd of klaagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd antwoordt zij dat zij benieuwd is naar de uitspraak. Zij vindt dat er voldoende naar haar is geluisterd, maar dat het haar verbaast dat de psychiater zo vasthoudt aan het toedienen van medicatie aan iemand zonder medische achtergrond. Zij zegt dat een volledige inzage in haar dossier nu ook niet relevant is.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde, na verkregen toestemming van klaagster, verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klaagster een paar maanden geleden opgenomen is geweest, nadat zij van het spoor was gehaald. Zij is toen direct geïnjecteerd. Daarna is klaagster met ontslag uit de instelling gegaan en plots, in overleg met haar vader, naar ... vertrokken.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat er volgens de behandelaar nu sprake is van een psychose en krijgt klaagster olanzapine in de vorm van een smelttablet.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klaagster een paar keer van de kliniek is weggelopen en dat zij in het bezit is van een sleutel van de afdeling.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klaagster inderdaad begeleiding wil en werk. Zij is hoog opgeleid, had een goede baan en een eigen huis, Er is volgens aangeklaagde een soort knik in haar leven geweest, mogelijk op basis van schizofrenie. Klaagster heeft vooral achterdocht en heeft geen ziektebesef of -inzicht en is niet wilsbekwaam met betrekking tot de verplichte zorg.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat op 20 juli 2023 de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel afloopt en dat de zorgmachtiging is aangevraagd.

Gevraagd of er nog aan het weggefallen fundament (slaap, levensvreugde) wordt gewerkt zonder medicatie antwoordt aangeklaagde dat dit lastig is omdat er verschil van mening is met klaagster die dit anders duidt. Klaagster wil het zelf doen. Zij wil ook weer naar het buitenland vertrekken. Aangeklaagde meent dat medicatie als belangrijke stap nodig is voor een fundament.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank verleende machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel van 29 juni 2023 en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen

toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrief van 29 juni 2023 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 29 juni 2023 blijkt dat klaagster bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 29 juni 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klaagster en haar onderzocht. Hij heeft op 29 juni 2023 overleg met klaagster gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 29 juni 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klaagster een afschrift van de beslissing gegeven en haar op 29 juni 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder de toediening van (depot) medicatie een zodanig psychotisch toestandbeeld in stand blijft dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychotisch toestandbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klaagster heeft op dit moment een psychose, waarbij er geen sprake is van ziektebesef. Bij klaagster is een doodswens aanwezig. Er is sprake van (een aanzienlijk risico op) onmiddellijk dreigend ernstig nadeel, gelegen in acuut levensgevaar. Tevens wordt er bij klaagster een geheugenstop waargenomen en wordt gezien dat zij regelmatig stilvalt midden in een zin.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot het toedienen van (depot) medicatie voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de vorm van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

Volledigheidshalve merkt de commissie op dat klagster in haar klachtmelding aangeeft dat er een verzoek tot het opheffen van de crisismaatregel ligt, maar dat de commissie hierover geen oordeel kan geven.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht: **ongegegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. drs. A.M.M. van Breugel, voorzitter,
Dhr. drs. R.J.P. Hazewinkel, psychiater,
Mw. M.P. Bom - Bos, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.